

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE PSIHOLOGIE ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

Rezumat

**Predarea subiectului Educație Sexuală fetelor din
societatea arabă din Ierusalimul de Est**

TEZĂ DE DOCTORAT

CONDUCĂTOR DE DOCTORAT
Prof. univ. dr. VASILE CHIȘ

STUDENT-DOCTORAND
Rolah Kurd/Badarne

2013

Rezumat

Acest proiect de cercetare a avut drept scop studierea eficienței unui program de educație sexuală despre modelele de cunoștințe și comportament ale fetelor arabe din Ierusalimul de Est. Un alt scop a fost găsirea și dezvoltarea unor metode și programe destinate fetelor, pentru a le crește gradul de conștientizare a corpului lor; metode de protecție împotriva hărțuirii sexuale, dacă a avut loc și încurajarea profesorilor și părinților să ofere importanță subiectului educației sexuale, prin instrumentele de cercetare, incluzând implementarea programului de intervenție privind educația sexuală. În comunitatea arabă din Palestina, ca și în cazul altor comunități în care sexul mai reprezintă încă un subiect sensibil, să vorbești despre sex continuă să fie ceva rușinos. Aceste condiții împiedică copiii sau adolescenții să aibă cunoștințe despre sex sau să cunoască metode de a înțelege sexul lor. Nevoia pentru un proiect educațional are la bază faptul că problema sexualității și, bineînțeles, a orientării sexuale, este una tabu. În societatea palestiniană acest subiect nu se abordează, recunoaște sau discută deschis. Chiar dacă este recunoscut, se discută într-un mod peiorativ și se tratează drept o deviere rușinoasă și ascunsă, fără a considera sexualitatea femeilor.

Așadar, am dezvoltat, organizat și predat un program de educație sexuală destinat fetelor din Ierusalimul de Est. Studiul a inclus atât cercetări de ordin calitativ, cât și cantitativ. Drept rezultat, metodologia acestui studiu a fost narativă și diversificată. Studiul a fost unul etnografic, deoarece a explorat atitudini, opinii, comportamente și perceperea lumii de către o societate foarte specifică din Ierusalimul de Est, un grup minoritar, examinat din mai multe puncte de vedere de către elevi, profesorii și părinții lor.

Datele au fost colectate de la elevi, profesori și părinți de către o elevă obișnuită, folosind diferite instrumente. S-a distribuit un chestionar eșantionului de cercetare, care a inclus elevi de clasa a VI-a, un grup de cercetare, format din 38 de fete și un grup de control, format din 38 de fete. A fost implicat și un grup de discuție format din 8 fete din grupul de cercetare. Chestionare pentru profesori și director, în jur de 60 de profesori. Interviu cu 17 părinți.

Rezultatele principale obținute după implementarea programului au demonstrat că programul a fost unul reușit. S-a observat dezvoltarea cunoștințelor elevilor după participarea la programul de educație sexuală; elevii au învățat să-și identifice organele sexuale, despre anatomia bărbaților și femeilor, să comunice mesaje la acest subiect,

despre ciclul menstrual, hărțuirea sexuală (cine sunt hărțuiți sexual) și expresia hărțuirii sexuale.

La nivel de comportament, există diferențe statistice semnificative în comportamentul elevilor dinainte și de după participarea la program. Chiar dacă rata de conștientizare a aspectului comportamental în cazul elevilor era înalt și înainte de program, a crescut semnificativ după participarea la program. Acest lucru a demonstrat cât de mult societatea noastră este legată de tradiții și obiceiuri și perspectivele acesteia.

Mulți profesori au indicat că primesc întrebări despre educația sexuală de la elevi și sunt incapabili să le răspundă într-un mod profesionist. Mai mult decât atât, mulți profesori au demonstrat ignoranță și lipsă de interes să discute un astfel de subiect, după cum s-a observat din ezitățile lor de a-și exprima explicit opiniile.

Rezultatele au arătat că aproape jumătate din mame nu discută cu fiicele lor despre acest subiect, obligându-le să afle informații de la prieteni sau din alte surse. Acest lucru le expune la informare greșită și cauzează ignoranță și lipsă de conștientizare, precum și faptul că nu știu cum să se comporte în anumite situații.

Toate descoperirile ca urmare a chestionării profesorilor, părinților și elevilor demonstrează cât de importantă este creșterea gradului de conștientizare printre părinți și educarea profesorilor din școli, ca să devină capabili să transmită informații corecte elevilor și, mai important, educarea elevilor, prin implementarea programelor de educație sexuală în funcție de vârstă. Toate aceste acțiuni au ca scop dezvoltarea cunoștințelor elevilor, precum și a gradului de conștientizare a propriului corp și comunicarea metodelor de protecție împotriva hărțuirii sexuale. Implementarea programelor de educație sexuală este importantă și comunitatea are nevoie de ele. Elevii sunt și ei pregătiți, pentru că au acces la lumea internetului, Facebook, filme și programe de televiziune, prin urmare subiectul nu poate fi evitat sau ignorat.

Cuvinte-cheie

Educație sexuală – Comunitatea arabă – Ierusalimul de Est.

Declarație

Acest proiect de cercetare a fost realizat în anul 2011, în conformitate cu cerințele programului de doctorat de la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, România. Teza este lucrarea mea autentică. S-au făcut referințele necesare în text la orice material folosit sau de referință.

Mulțumiri

Vreau să-i mulțumesc Prof. Dr. Vasile Chiș pentru susținere și sfaturi adecvate în timpul implementării proiectului de cercetare.

Aduc mulțumiri și directorului școlii, pentru că mi-a permis să duc proiectul la bun sfârșit în școala sa, precum și întregului personal, fetelor și părinților lor, care au colaborat în cadrul proiectului.

Și, nu în cele din urmă, familiei și prietenilor mei, care m-au susținut și mi-au fost alături. Mulțumesc fiecăruia!

Rula

Conținut

Introducere

Capitolul I: Analiza bibliografiei privind fundamentele teoretice ale educației sexuale	3
I.1 Educația sexuală, concepte și definiții.	3
I.1.1 Educația sexuală și conceptul islamic	4
I.1.2 Educația sexuală și conceptul social	5
I.1.3 Educația sexuală și conceptul educațional	6
I.2 Principiile educației sexuale	9
I.3 Educația sexuală: rolul acesteia în sistemul educațional de-a lungul timpului	9
I.3.1 Scopurile educației sexuale	9
I.3.2 Capacitățile pe care și le dezvoltă tineretul prin educație sexuale	11
I.3.3 Dificultățile cu care se confruntă educația sexuală	11
I.4 Poziția părinților față de întrebările despre sex ale copiilor	12
I.4.1 Rolul părinților în educația sexuală	13
I.4.2 Direcțiile și bazele educației sexuale	15
I.4.3 Modele de întrebări posibile despre sex și răspunsuri recomandate	17
I.5 Educația sexuală în întreaga lume	19
I.5.1 Kenya: Necesitatea unei educații sexuale comprehensive în Kenya	19
I.5.2 Finlanda	20
I.5.3 Asia	21
I.5.4 Statele Unite	22
I.5.4.1 Adolescenții musulmani în Canada	23
I.6 Familia arabă și agresiunea sexuală	23
I.6.1 Definiția agresiunii sexuale	24
I.6.2 Efectele agresiunii sexuale asupra victimei	24
I.6.3 Legea și agresiunea sexuală	26
I.6.4 Familia arabă și agresiunea sexuală	27
I.6.5 Asistența socială și efectele acesteia asupra victimei	27
I.7 Situația actuală a educației sexuale în societatea arabă și musulmană	28
I.7.1 Efectul situației politice asupra societății arabe din Ierusalimul de Est	30
I.8 Educația sexuală în școli	32
I.8.1 Educația sexuală în școlile arabe	34
I.8.2 Direcțiile și opiniile elevilor despre problema educației sexuale	35
I.8.3 Școlile arabe în prezent	36
I.8.3.1 Rezultatele cercetării	36
I.9 Teorii și planuri de învățământ despre educația sexuală	39
I.9.1 O teorie a emoției	39
I.9.2 Teoria comunicării	40
I.9.3 Comitetul pentru aspectele psiho-sociale ale sănătății familiei și copilului și comitetul pentru adolescență	40
I.9.4 Teoria psihosexuală a lui Freud	41
I.9.5 Teorii despre învățarea socială	45
I.9.5.1 Câteva teorii specifice de învățare socială	46
I.10 Privire de ansamblu a planului de învățământ	47

I.10.1 Obiectivele planului de învățământ	47
I.10.2 Implementarea planului de învățământ în Israel (situația actuală)	49
I.11 Câteva studii anterioare	49
I.11 .1 Conștientizarea și educația sexuală	49
I.11 .2 Agresiunea sexuală asupra copiilor arabi la nivel local	52
I.11 .3 Educația sexuală în școli	55
I.12 Rezumatul fundamentelor teoretice	57
 Capitolul II: Ipoteze, obiective și metodologia de cercetare	 61
II.1 Întrebările și scopurile cercetării	62
II.2 Obiectivul cercetării	62
II.2 Ipotezele cercetării	63
II.2 Instrumentele de cercetare	65
II.5 Variabilele cercetării	66
II.6 Eșantionul de cercetare	73
II.7 Metodologia de cercetare	74
II.8 Subiectele sesiunilor	79
II.9 Etica și fiabilitatea cercetării	81
II.10 Rezumatul ipotezelor, obiectivelor și metodologiei de cercetare	83
 Capitolul III: Descoperirile în urma cercetării	 87
III.1 Informații despre elevi	87
III.1.1 Instrumente de analiză	87
III.1.2 Analiza fiabilității	87
III.1.3 Analiza datelor	88
III. 2 Testarea ipotezelor	93
III. 3 Grupul de discuție	124
III. 4 Rezultatele grupului de discuție	125
III. 5 Atitudinea profesorilor față de educația sexuală	134
III. 6 Informații primite de la mame	148
III. 7 Rezumatul descoperirilor	154
 Capitolul IV: Rezumat, discuție și concluzie	 157
IV. 1 Rezumat	157
IV. 2 Discuție	158
IV. 3 Explicare detaliată a rezultatelor ipotezelor	165
IV.3.1 Analiza informației primite de la profesori	170
IV.3.2 Analiza informației primite de la mame	171
IV. 4 Concluzii	173
IV. 5 Dificultăți întâmpinate în timpul cercetării	175
IV. 6 Limitările cercetării	176
IV. 7 Recomandări	176
 Bibliografie	 177
 Anexe	 183
Anexa 1a: Chestionar pentru clasa a șasea (Grupul de cercetare/Pre)	183
Anexa 1b: Chestionar pentru clasa a șasea (Grupul de control)	192
Anexa 1c: Chestionar pentru clasa a șasea (Grupul de cercetare/Post)	199
Anexa 2: Chestionar pentru profesori	207

Anexa 3: Program de educație sexuală	211
Anexa 4: Programul "Aman"	223
Anexa 5: Scrisoare către părinți	234
Anexa 6: Scrisoare de autorizare	237
Anexa 7: Scrisori oficiale de prezentare în ebraică	240
Anexa 8: Versiunea arabă a chestionarelor	243

Listă de tabele

Tabelul 1: Etapele	42
Tabelul 2: Surse de cunoștințe	52
Tabelul 3: O privire comprehensivă asupra participanților	74
Tabelul 4: Subiectele sesiunilor	80
Tabelul 5: Coeficienți de corelare Ante/Post	87
Tabelul 6: Statisticile fiabilității	88
Tabelul 7: Profilul demografic personal al respondenților la nivel de referință	89
Tabelul 8: Profilul demografic personal al respondenților la nivel de referință, în funcție de ocupație și educație	90
Tabelul 9: Profilul demografic personal al respondenților la nivel de referință	94
Tabelul 10: Întrebări cu privire la profilul cunoștințelor respondenților, pentru grupurile de control și intervenție	95
Tabelul 11: Profilul cunoștințelor respondenților, pentru grupurile de control și intervenție	103
Tabelul 12: χ^2 – Test pentru diferențe semnificative în gradul de cunoștințe al elevilor	105
Tabelul 13: Profilul informației comportamentale al respondenților, pentru grupul de control și intervenție	106
Tabelul 14: χ^2 – Test pentru diferențe semnificative în comportamentul elevilor	109
Tabelul 15: Date numerice și procentuale privind evaluarea programului	110
Tabelul 16: χ^2 – Test pentru diferențe semnificative de vârstă a elevilor	112
Tabelul 17: Diferențe semnificative în cunoștințele elevilor privind membrii familiei	114
Tabelul 18: Diferențe semnificative în cunoștințele elevilor privind profesia tatălui	116
Tabelul 19: χ^2 – Test pentru diferențe semnificative în gradul de cunoștințe a elevilor privind nivelul de educație al mamei	117
Tabelul 20: Diferențe semnificative în cunoștințele elevilor privind nivelul de educație al mamei	119
Tabelul 21: χ^2 – Test pentru diferențe semnificative în comportamentul elevilor privind grupul de vârstă	121
Tabelul 22: χ^2 – Test pentru diferențe semnificative în comportamentul elevilor privind numărul de membri ai familiei	121
Tabelul 23: χ^2 – Test pentru diferențe semnificative în comportamentul elevilor privind profesia tatălui	122
Tabelul 24: χ^2 – Test pentru diferențe semnificative în comportamentul elevilor privind nivelul de educație al mamei	122
Tabelul 25: χ^2 – Test pentru diferențe semnificative în comportamentul	

elevilor privind nivelul de educație al tatălui	123
Tabelul 26: Statistică descriptivă a informației primite de la profesori	135
Tabelul 27: Atitudinea profesorilor față de educația sexuală	135
Tabelul 28: Statistică descriptivă a informației primite de la profesori	138
Tabelul 29: Statistică descriptivă cu privire la atitudinea profesorilor, în funcție de vârstă	141
Tabelul 30: Testul ANOVA pentru diferențele semnificative în atitudinea profesorilor în funcție de vârstă	141
Tabelul 31: Statistică descriptivă cu privire la atitudinea profesorilor, în funcție de experiența de lucru și locul unde și-au făcut studiile	142
Tabelul 32: Testul ANOVA pentru diferențele semnificative în atitudinea profesorilor în funcție de experiența de muncă	143
Tabelul 33: Statistică descriptivă cu privire la atitudinea profesorilor, în funcție de cursuri	144
Tabelul 34: Testul ANOVA pentru diferențele semnificative în atitudinea profesorilor în funcție de cursuri	144
Tabelul 35: Statistică descriptivă cu privire la atitudinea profesorilor, în funcție de experiența de lucru și locul unde și-au făcut studiile	145
Tabelul 36: Testul ANOVA pentru diferențele semnificative în atitudinea profesorilor în funcție de locul unde și-au făcut studiile	145
Tabelul 37: Statistică descriptivă cu privire la atitudinea profesorilor, în funcție de nivelul de certificare	146
Tabelul 38: Testul ANOVA pentru diferențele semnificative în atitudinea profesorilor în funcție de cursuri	146
Tabelul 39: Statistică descriptivă cu privire la atitudinea profesorilor, în funcție de domeniului profesional de specializare	147
Table 40: Testul ANOVA pentru diferențele semnificative în atitudinea profesorilor în funcție de domeniul de specializare	147
Tabelul 41: Statistică descriptivă a educației părinților	148
Tabelul 42: Statistică descriptivă a întrebărilor către părinți	149
Tabelul 43: Testul ANOVA pentru diferențele semnificative în atitudinea părinților în funcție de nivelul de educație al mamei	151
Tabelul 44: Testul ANOVA pentru diferențele semnificative în atitudinea părinților în funcție de nivelul de educație al tatălui	152
Tabelul 45: Testul ANOVA pentru diferențele semnificative în atitudinea părinților în funcție de numărul de membri ai familiei	153

Listă de figuri

Figura 1: Ordinea cercetării	65
Figura 2: Agenda și procesul	78
Figura 3: Procentajul profilului de cunoștințe al elevilor	98
Figura 4: Statistică descriptivă a cunoștințelor elevilor	101
Figura 5: Procentajul studenților: Profilul informației comportamentale	107